

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MICHALA BOBKA
přednesené dne 23. února 2021¹

Věc C-800/19

**Mittelbayerischer Verlag KG
proti
SM**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Sądem Apelacyjnym w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských a obchodních věcech – Příslušnost v oblasti deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti – Centrum zájmů fyzické osoby žádající o ochranu svých osobnostních práv – Internetová publikace – Místo, kde došlo ke škodné události“

I. Úvod

1. Polský státní příslušník (dále jen „žalobce“), bývalý vězeň tábora v Auschwitzu (Osvětim), podal u polských soudů občanskoprávní žalobu proti německým novinám kvůli použití výrazu „polský vyhlazovací tábor“ v článku zveřejněném na internetu, který měl odkazovat na nacistický vyhlazovací tábor postavený na území (tehdy) okupovaného Polska během druhé světové války. Přestože byl článek po pouhých několika hodinách na internetu opraven, žalobce tvrdí, že tato internetová publikace poškodila jeho národní identitu a důstojnost.

2. Jsou polské soudy nadány mezinárodní příslušností k rozhodování o žalobách tohoto druhu? Ve věci v původním řízení se žalobce domáhá nejen finanční náhrady, ale i jiných prostředků nápravy: soudního rozhodnutí, které vydavateli zakáže používat v budoucnu výraz „polský vyhlazovací tábor“, a zveřejnění omluvy.

3. Projednávaná věc tak Soudní dvůr vybízí k tomu, aby znovu² upřesnil kritéria pro posuzování mezinárodní příslušnosti k rozhodování o žalobách na porušení osobnostních práv, k nimž došlo prostřednictvím internetové publikace. Činí tak ovšem v poměrně specifickém kontextu: osoba, která tvrdí, že došlo k porušení jejích osobnostních práv, nebyla ve sporné publikaci uvedena jmenovitě. Nicméně podle dnes již zjevně ustálené vnitrostátní judikatury zahrnují osobnostní práva polských státních příslušníků i ochranu jejich národní identity, národní důstojnosti, jakož i respektování pravdy o historii polského národa. Navíc v případech, jako je projednávaná věc, se podle všeho má za to, že tato osobnostní práva Poláků, kteří přežili nacistické vyhlazovací tábory, jsou takovými vyjádřeními dotčena.

¹ – Původní jazyk: angličtina.

² – Viz rozsudky ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685), jakož i ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766).

II. Právní rámec

A. Unijní právo

4. Body 15 a 16 odůvodnění nařízení (EU) č. 1215/2012³ uvádějí:

„(15) Pravidla pro určení příslušnosti by měla být vysoce předvídatelná a měla by vycházet ze zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného. Příslušnost by měla být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně vymezených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného spojujícího prvku. [...]

(16) Kromě místa bydliště žalovaného by měla existovat i jiná kritéria pro určení příslušnosti, založená na úzké vazbě mezi soudem a podanou žalobou nebo usnadňující řádný výkon spravedlnosti. Existence této úzké vazby by měla posílit právní jistotu a předejít možnosti, aby žalovaný byl žalován v řízení před soudem členského státu, jehož příslušnost nemohl rozumně předpokládat. To je důležité zejména ve sporech týkajících se mimosmluvních závazků, které vyplývají z porušení práva na soukromí a práv na ochranu osobnosti, včetně pomluvy.“

5. Článek 4 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví: „Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

6. Článek 5 odst. 1 tohoto nařízení stanoví: „Osoby, které mají bydliště v některém členském státě, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly.“

7. Článek 7, který spadá do oddílu 2, nadepsaného „Zvláštní příslušnost“, kapitoly II téhož nařízení, stanoví:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována:

[...]

2) ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události.“

B. Vnitrostátní právo

8. Jak polská vláda vysvětlila ve svém vyjádření, články 23 a 24 polského občanského zákoníku chrání širokou škálu osobnostních práv. Článek 23 obsahuje demonstrativní výčet prvků těchto osobnostních práv, které mohou být na základě tohoto ustanovení chráněny. Tato ustanovení nezmiňují výslovně národní identitu, národní důstojnost ani právo na respektování pravdy o historii polského národa. Polská vláda však zmínila řadu vnitrostátních rozhodnutí, které potvrzují, že tyto tři prvky jsou v současné době zahrnuty do oblasti působnosti osobnostních práv stanovených v článku 23 polského občanského zákoníku, jak je tento právní předpis polskými soudy vykládán⁴.

3 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

4 – Tato vláda odkazuje zejména na rozsudky Sądu Okręgowego w Olsztynie (krajský soud v Olštýně, Polsko) ze dne 24. února 2015, sp. zn. I C 726/13; Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (odvolací soud v Białymstoku, Polsko) ze dne 30. září 2015, sp. zn. I ACa 403/15; Sądu Apelacyjnego w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko) ze dne 31. března 2016, sp. zn. I ACa 971/15; Sądu Apelacyjnego w Krakowie (odvolací soud v Krakově, Polsko) ze dne 22. prosince 2016, sp. zn. I ACa 1080/16; a Sądu Okręgowego w Krakowie (krajský soud v Krakově, Polsko) ze dne 28. prosince 2018, sp. zn. I C 2007/13.

9. Podle polské vlády mohou být tato práva porušena individuálními útoky i vyjádřeními, která se týkají větší skupiny osob, včetně národa jako celku. Aby mohl na základě takového vyjádření podat žalobu, musí žalobce/žalobkyně prokázat, že byl/a předmětným vyjádřením osobně dotčen/a. Takovýto dopad na jednotlivce byl potvrzen zejména v případě bývalých vězňů nacistických vyhlazovacích táborů, kteří mají legitimaci k tomu, aby se dovolávali porušení svých osobnostních práv v souvislosti s označováním těchto táborů přídavným jménem „polský“. Podle vnitrostátní judikatury užívání uvedeného přídavného jména svaluje vinu za samotnou existenci vyhlazovacích táborů na skupinu osob, které byly samy vězni těchto táborů, čímž naznačuje, že tyto oběti byly vlastně pachatelé.

10. Jak tedy v podstatě potvrdil předkládající soud, když specifikoval důvody podání své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce⁵, v souladu s vnitrostátní judikaturou zahrnují osobnostní práva polských státních příslušníků ochranu jejich národní identity, národní důstojnosti a práva na respektování pravdy o historii polského národa. V tomto ohledu se tedy má za to, že práva polských přeživších nacistických vyhlazovacích táborů jsou porušena nesprávnými vyjádřeními týkajícími se nacistických vyhlazovacích táborů. Má se za to, že tito jednotlivci jsou tudíž ve věcech, jako je věc v původním řízení, aktivně legitimováni k podání žaloby podle vnitrostátního práva.

III. Skutkový stav, vnitrostátní řízení a předběžné otázky

11. Žalobce v původním řízení je Polák s bydlištěm ve Varšavě. Během druhé světové války byl vězněm tábora v Auschwitzu (Osvětim). V současné době se zabývá činností zaměřenou na zachování povědomí veřejnosti o obětech zločinů spáchaných nacistickým Německem na Polácích během druhé světové války. V rámci této činnosti se například účastní vzdělávacích akcí.

12. Žalovaná v původním řízení, Mittelbayerischer Verlag KG, je právnickou osobou se sídlem v Řezně (Německo). Vydává online časopis regionální povahy zveřejňovaný v němčině na adrese: www.mittelbayerische.de, který je samozřejmě dostupný také v jiných zemích, včetně Polska.

13. Dne 15. dubna 2017 vyšel na této internetové stránce článek s názvem „Ein Kämpfer und sein zweites Leben“ (Bojovník a jeho druhý život). Popisuje osud pana Izraela Offmana, žida, který se narodil v Częstochowie (Čenstochová, Polsko) a přežil holocaust. Byl uvězněn v táborech Bliżyn a Auschwitz-Birkenau (Osvětim-Březinka), Sachsenhausen a Dachau a byl nuceně nasazeným dělníkem v Leonbergu a Plattlingu. Po druhé světové válce se nakonec trvale usadil v Německu. Článek začíná příběhem o tom, jak v roce 1961, když se narodilo třetí dítě pana Offmana, děvče, úředník matriky v Niederbayernu (Dolní Bavorsko, Německo) odmítl zapsat jméno, které pro dceru vybrali rodiče – Faya. Úředník tvrdil, že toto jméno zní příliš cize a nelze je německy vyslovit. Článek vysvětluje, že rodiče chtěli dát své dceři jméno „Faya“, protože to bylo jméno sestry pana Offmana, která jak bylo uvedeno v původním znění článku, „byla zavražděna v polském vyhlazovacím táboře Treblinka“.

14. Jak uvádí předkládající soud, je nesporným historickým faktem, že tábor Treblinka byl německým nacistickým vyhlazovacím táborem vybudovaným během druhé světové války na území okupovaného Polska.

15. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že původní výraz „polský vyhlazovací tábor Treblinka“ zůstal na internetu pouze po dobu několik hodin, zjevně od 5:00 hod. dne 15. dubna 2017, kdy byl celý článek zveřejněn na internetu, do přibližně 13:40 hod. téhož dne, kdy byl po e-mailovém zásahu polského konzulátu v Mnichově (Německo) uvedený fragment nahrazen obsahem: „byla zavražděna nacisty v německém nacistickém vyhlazovacím táboře Treblinka v okupovaném Polsku“. Odkaz pod článkem v souvislosti s tím poskytuje stručné vysvětlení, že původně byl v textu použit výraz „polský vyhlazovací tábor Treblinka“, avšak následně byla tato formulace opravena.

5 – Předkládající soud v tomto ohledu dále zmiňuje rozsudek Sądu Apelacyjnego w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě) ze dne 9. září 2019, sp. zn. I ACz 509/19, vydaný v podobné věci proti jiné německé společnosti.

16. Dne 27. listopadu 2017 podal žalobce občanskoprávní žalobu u Sądu Okręgowego w Warszawie (krajský soud ve Varšavě, Polsko). Spolu se žalobou předložil žalobce výtisk opravené verze sporné publikace. Nespecifikoval okolnosti, za kterých se o publikaci dozvěděl. Žalobce se domáhal ochrany svých osobnostních práv, zejména národní identity a národní důstojnosti, prostřednictvím toho, že bude žalován:

- zakázáno jakýmkoli způsobem používat výrazy „polský vyhlazovací tábor“ nebo „polský koncentrační tábor“ v němčině nebo v jakémkoliv jiném jazyce ve vztahu k německým koncentračním táborům nacházejícím se v okupovaném Polsku během druhé světové války;
- nařízeno, aby na svých internetových stránkách zveřejnila prohlášení, jehož znění je uvedeno v žalobě, kterým se omluví žalobci za porušení jeho osobnostních práv, k němuž došlo v dotčené internetové publikaci, ve které se naznačuje, že vyhlazovací tábor Treblinka byl vybudován a provozován Poláky;
- nařízeno, aby zaplatila částku ve výši 50 000 polských zlotých (PLN) Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych (polský svaz bývalých politických vězňů nacistických věznic a koncentračních táborů).

17. Při odůvodnění mezinárodní příslušnosti polského soudu se žalobce odvolával na rozsudek Soudního dvora ve věci eDate⁶. Žalovaná podala návrh na zamítnutí žaloby z důvodu nepřislušnosti polských soudů. Zdůraznila, že na rozdíl od situace ve věci eDate se internetový článek, na němž je žaloba založena, netýká přímo žalobce. Žalovaná rovněž poukázala na regionální profil a okruh čtenářů, neboť její zpravodajská činnost pokrývá Oberpfalz (Horní Falc, Bavorsko, Německo) a zaměřuje se především na regionální zprávy. Například sekce „Německo a svět“ se v menu internetových stránek nachází až na čtvrtém místě. Žalovaná rovněž zdůraznila, že tyto stránky jsou provozovány pouze v němčině.

18. Rozhodnutím ze dne 5. dubna 2019 Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě) zamítl návrh žalované na zamítnutí žaloby. Soud měl za to, že podmínky uvedené v čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 byly ve věci splněny. Uvedl, že v období od 15. dubna 2017 do 29. listopadu 2018 měly internetové stránky žalované více než 32 000 návštěv z Polska. Polsko bylo na 14. místě z 25 zemí původu návštěvníků této internetové stránky. Žalovaná tedy mohla předpokládat, že dotčená publikace by se mohla dostat i ke čtenářům v jiných zemích, včetně Polska. Mohla také předvídat, že si polští čtenáři mohou všimnout internetového zveřejnění článku, který obsahuje formulaci „polské vyhlazovací tábory“. Vzhledem k dostupnosti publikace v Polsku prostřednictvím internetu a kvůli jejímu obsahu by Polsko mohlo být považováno za místo, kde by mohla být porušena osobnostní práva.

19. Dne 25. dubna 2019 se žalovaná odvolala proti rozhodnutí prvoinstančního soudu k soudu předkládajícímu, jímž je Sąd Apelacyjny w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko). Žalovaná tvrdila, že čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 byl použit nesprávně, a uvedla, že nebylo možno rozumně předvídat, že soudní řízení bude zahájeno v Polsku. Žalovaná tvrdila, že pokud se obsah článku týká jiné osoby než žalobce nebo se netýká žádné konkrétní osoby, nemá žalovaná objektivní možnost předvídat, u kterého soudu může být zažalována. Žalovaná tvrdila, že obsah sporného článku je od Polska tak vzdálený, že racionální předvídatelnost soudního řízení v Polsku je objektivně vyloučena.

20. Procesním usnesením Sądu Apelacyjnego w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě) byl právní zástupce žalobce vyzván, aby upřesnil skutkové okolnosti žaloby. Žalobce byl rovněž vyzván, aby upřesnil, zda ovládá němčinu, kdy (před nebo po opravě sporné fráze) a jak (přímo z internetu nebo prostřednictvím třetích osob) se o publikaci dozvěděl. Předkládající soud však uvádí, že tyto otázky zůstaly bez odpovědi.

⁶ – Rozsudek ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685).

21. Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda se požadavek rozumné předvídatelnosti příslušnosti uvedený v bodech 15 a 16 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 vztahuje na takovou situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení. Tento soud připouští, že výraz „polský vyhlazovací tábor“ se může v Polsku setkat s negativní odezvou. Může u některých čtenářů vyvolat nesprávný dojem, že vyhlazovací tábory postavili Poláci a že byli též odpovědní za zločiny v nich spáchané, čímž pobouří ty Poláky, kteří sami byli ve vyhlazovacích táborech uvězněni, nebo jejichž příbuzní za druhé světové války zemřeli rukou německých okupantů. Předkládající soud se však rovněž táže, zda zvláštní okolnosti projednávané věci mohou vést k závěru o tom, že žalovaná mohla rozumně předpokládat, že v souvislosti s obsahem dotčeného článku může být žalována u polského soudu, přestože žalobce nebyl ve znění tohoto článku přímo ani nepřímo uveden.

22. Za těchto okolností se Sąd Apelacyjny w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 7 bod 2 [nařízení č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že se příslušnost založená na hraničním určovateli, kterým je centrum zájmů, použije ve věci, ve které fyzická osoba podá žalobu za účelem ochrany svých osobnostních práv v případě, kdy internetová publikace, o níž tvrdí, že porušuje tato práva, neobsahuje informace přímo nebo nepřímo související s touto konkrétní fyzickou osobou, ale obsahuje informace nebo prohlášení naznačující hanebné činy skupiny lidí, ke které žalobce patří (v tomto specifickém případě: národa), v čemž žalobce spatřuje porušení svých osobnostních práv?
- 2) Je třeba ve věci majetkové a nemajetkové ochrany osobnostních práv před jejich porušováním na internetu při zvažování důvodu pro příslušnost stanoveného v čl. 7 bodě 2 [nařízení č. 1215/2012], tj. při posuzování, zda je vnitrostátní soud soudem místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události, vzít v úvahu takové okolnosti, jako například:
- okruh příjemců, kterému jsou obecně určeny internetové stránky, na kterých došlo k porušení;
 - jazyk, ve kterém jsou tyto internetové stránky a příslušná publikace sepsány;
 - čas, po který měli příjemci spornou internetovou informaci k dispozici;
 - individuální okolnosti na straně žalobce, jako je osud žalobce během druhé světové války a jeho současná společenská činnost, uváděné v projednávané věci jako odůvodnění zvláštního práva podat žalobu k soudu proti šíření obvinění proti skupině lidí, společenství, jehož žalobce je členem?“

23. Vyjádření předložili žalobce, žalovaná, polská vláda, jakož i Evropská komise.

IV. Analýza

24. Toto stanovisko je strukturováno následovně. Nejprve připomenou současný stav právní úpravy (judikatury) v oblasti mezinárodní příslušnosti ve věcech týkajících se újmů údajně způsobené osobnostním právům jednotlivce podle čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 (A). Následně se budu věnovat zvláštnostem projednávané věci (B). Poté vysvětlím, proč může otázka, zda byla určitá osoba jmenována, jen stěží představovat rozhodující kritérium pro určení, zda mohla v určité zemi případně vzniknout škoda (C). Dále přistoupím k otázce předvídatelnosti soudu (D). Na závěr uvedu, že unijní právo ve své současné podobě je sice skutečně poměrně vstřícné, pokud jde o mezinárodní příslušnost v případech, kdy je pověst jedince poškozena na internetu, nicméně podstata těchto nároků má přece jen své meze, které je vnitrostátní soud povinen respektovat (E).

A. Dva typy příslušnosti podle místa, kde došlo ke škodné události podle čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 ve věcech týkajících se porušení osobnostních práv na internetu

25. Judikatura Soudního dvora k pravidlu, které je dnes zakotveno v čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, vždy kladla důraz na nutnost zachování dostupnosti mezinárodní příslušnosti k rozhodování o nárocích údajného poškozeného na náhradu škody. Soudní dvůr tak toto ustanovení ustáleně vykládá tak, že se týká *obojího*, jak místa, kde došlo k události, z níž škoda vznikla, tak místa, kde došlo ke vzniku škody⁷.

26. Pokud jde o porušení osobnostních práv, část týkající se „místa, kde došlo ke škodné události“, dala postupně vzniknout dvěma různými kritérii pro určení příslušnosti.

27. Ve věci Shevill Soudní dvůr spojil toto místo, pokud jde o *tištěné* publikace, s kterýmkoli členským státem, „v němž došlo k šíření zveřejněného [údajně škodlivého] článku, a v němž podle tvrzení poškozeného byla poškozena jeho pověst“, přičemž soudy tohoto členského státu jsou příslušné „pouze k rozhodování o újmě způsobené ve státě sídla soudu, jemuž je podána žaloba“⁸.

28. Takto se zrodil takzvaný „mozaikovitý přístup“⁹. Vychází z teze, podle které má údajná zveřejněná pomluva „škodlivé účinky na poškozenou osobu“ všude tam, „kde byla tato informace zveřejněna, když poškozená osoba je na tomto místě známa“, a v důsledku toho mají soudy těchto členských států „z teritoriálního hlediska nejlepší předpoklady pro posouzení pomluvy, ke které došlo v tomto státě, a pro určení rozsahu odpovídající škody.“¹⁰

29. Rozsudkem Soudního dvora ve věci eDate se rozhodnutí ve věci Shevill „přesunulo“ na internet. Ve věci eDate totiž Soudní dvůr uznal „[o]btíže se zavedením v kontextu internetu uvedeného určovatele týkajícího se realizace újmy, který vyplývá z výše uvedeného rozsudku Shevill“, a „závažnost[...] újmy, která může vzniknout nositeli osobnostního práva, jenž zjistí, že obsah informace zasahující do uvedeného práva je přístupný na kdekoli na Zemi“¹¹. Soudní dvůr se tudíž rozhodl přizpůsobit svůj výklad čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 „tak, aby osoba, jejíž osobnostní právo bylo poškozeno prostřednictvím internetu, mohla podle místa, kde došlo k újmě způsobené v Evropské unii uvedeným porušením, podat žalobu na náhradu celé této újmy“¹².

30. Tak se zrodilo „centrum zájmů“ jako kritérium pro určení příslušnosti. Soudní dvůr uvedl, že „dopad obsahu informace zveřejněné na internetu na osobnostní práva osoby může být lépe posouzen soudem místa, kde má údajný poškozený centrum svých zájmů“¹³.

31. Kritérium centra zájmů dle rozhodnutí ve věci eDate však, a to je poměrně důležité, nenahradilo, pokud jde o publikace zveřejněné na internetu, „mozaikovitý“ přístup dle rozhodnutí ve věci Shevill. Toto novější kritérium k němu *přistoupilo* jako druhá *alternativa*. Osoba, která se pokládá za poškozenou na základě tvrzeného porušení jejích osobnostních práv prostřednictvím internetu, má tak možnost si zvolit podání žaloby i) u soudu členského státu, kde se nachází centrum jejích zájmů, a to na náhradu celé způsobené újmy, nebo ii) u soudů jednoho nebo několika členských států, a to na náhradu části újmy, která byla způsobena právě zde¹⁴.

7 – Počínaje rozsudkem ze dne 30. listopadu 1976, Bier (21/76, EU:C:1976:166, bod 19).

8 – Rozsudek ze dne 7. března 1995, Shevill a další (C-68/93, EU:C:1995:61, bod 33).

9 – V podrobnostech viz mé stanovisko ve věci Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554, bod 28 s dalšími odkazy).

10 – Rozsudek ze dne 7. března 1995, Shevill a další (C-68/93, EU:C:1995:61, body 28 až 31).

11 – Rozsudek ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, bod 47).

12 – Tamtéž, bod 48. Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

13 – Tamtéž.

14 – Tamtéž, bod 52.

32. Ve svém stanovisku ve věci Bolagsupplysningen¹⁵ jsem se pokusil Soudní dvůr přesvědčit, že takové řešení je nevhodné. Nejenže působí toto řešení významné praktické problémy tím, že mozaikovitý přístup rozšiřuje na internetové publikace, ale navíc jej ani nelze odůvodnit žádným z principiálních argumentů uplatněných v jeho prospěch. Zejména platí, že toto řešení jen stěží zlepšuje situaci kterékoli z obou stran – s výjimkou situací obtěžování –, nicméně poměrně drasticky snižuje šance žalovaného předvídat, kde by mohl být žalován, pokud mu takovou možnost neupírá zcela.

33. V rozsudku ve věci Bolagsupplysningen se Soudní dvůr rozhodl tento duální přístup zachovat¹⁶. Zároveň však Soudní dvůr objasnil, že pouze soudy členského státu, v němž se nachází centrum zájmů žalobce, mohou rozhodovat o návrzích domáhajících se opravy údajů nebo odstranění údajně škodlivého obsahu na internetu. Jakožto „jediný a nerozdělitelný“ totiž může být tento návrh předložen pouze „soudu, který je příslušný pro rozhodování o celém nároku“¹⁷.

34. Bylo by tedy patrně možno říci, že po vydání rozhodnutí ve věci Bolagsupplysningen mohou soudy nadané „mozaikovitou“ omezenou příslušností přiznat pouze „rozdělitelné“ prostředky nápravy, zatímco soudy nadané plnou příslušností založenou na „centru zájmů“ mohou přiznat obojí, „rozdělitelné“ i „nerozdělitelné“ prostředky nápravy¹⁸.

35. Soudní dvůr nekonkretizoval druhy prostředků nápravy, které do té které kategorie spadají. Předpokládal bych však, že „rozdělitelné“ prostředky nápravy v podstatě znamenají finanční náhradu (a případně i jiné prostředky nápravy, které lze rozdělit podle příslušnosti soudu), zatímco „nerozdělitelné“ prostředky nápravy jsou všechny ty, které mohou být reálně přiznány a vykonány pouze jednou, neboť jakmile jsou vykonány, vyvolávají účinky všude (oprava nebo výmaz informací).

36. Konečně, dosavadní judikatura je skutečně poměrně vágní, pokud jde o přesné podmínky, které musí být splněny, aby mohla být stanovena „mozaikovitá“ příslušnost nebo příslušnost založená na „centru zájmů“. Na jednu stranu, pokud jde o „mozaikovitou“ příslušnost, uvádí judikatura Soudního dvora dva požadavky: obsah, který je předmětem žaloby, byl zpřístupněn v dotčeném členském státě a žalobcova osobnostní práva musela být v tomto členském státě potenciálně poškozena¹⁹. Na druhou stranu příslušnost založená na „centru zájmů“ zjevně požaduje více. Nicméně možná s ohledem na skutečnost, že tato příslušnost byla zavedena a potvrzena ve věcech, kdy *zvláště úzká vazba* mezi sporem a soudy místa, kde škoda vznikla²⁰, *de facto* vedla k umístění „centra zájmů poškozeného“ do bydliště poškozeného²¹, nenabízí judikatura příliš podrobná kritéria, pokud jde o konkrétní faktory nebo jiné prvky, které je potřeba vzít v úvahu.

B. Zvláštnosti projednávané věci

37. V tomto právním kontextu se předkládající soud táže zaprvé, zda může existovat centrum zájmů v případě žalobce, který nebyl dotčenou publikací *individuálně určen*. Upřednostňuji tento výraz před obratem použitým předkládajícím soudem, který uvádí, že „internetová publikace [...] neobsahuje informace přímo nebo nepřímo *související s touto konkrétní fyzickou osobou*“. To, zda žalobce byl nebo nebyl v určité publikaci *individuálně určen*, i) svým jménem nebo ii) jedinečnými osobními

15 – Mé stanovisko ve věci Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554).

16 – Rozsudek ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 47).

17 – Tamtéž, bod 48.

18 – Přirozeně nad rámec „plné“ příslušnosti ve vztahu ke všem prostředkům nápravy, která by byla vždy k dispozici v místě bydliště žalované na základě čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 – viz též rozsudek ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, body 42 až 43).

19 – Viz rozsudky ze dne 7. března 1995, Shevill a další (C-68/93, EU:C:1995:61, body 30 a 33); ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, bod 51); a ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 47). V kontextu porušení autorských práv viz též rozsudek ze dne 22. ledna 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, bod 34).

20 – Rozsudek ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 26 a citovaná judikatura).

21 – Tamtéž, bod 33.

vlastnostmi či poměry²², by mělo být relativně objektivním skutkovým posouzením. Rozsah, v němž zveřejněné informace s konkrétní fyzickou osobou *souvisejí*, je otázkou (poměrně subjektivního) posouzení, které se pohybuje na škále, která již obsahuje prvky hodnocení poskytnutých informací a záhy přechází do hodnocení merita věci, tedy míry, do níž byla tato osoba skutečně dotčena²³.

38. Druhou otázkou se předkládající soud táže na relevantní skutečnosti, které je třeba vzít v úvahu při posuzování existence dostatečného spojovacího prvku pro určení příslušnosti založené na čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012.

39. Vzhledem k povaze požadovaných prostředků nápravy se předkládající soud konkrétně táže na příslušnost založenou na „centru zájmů“. Žalobce se totiž u předkládajícího soudu²⁴ domáhá tří různých prostředků nápravy: finanční náhrady, zákazu jakéhokoli budoucího užití napadeného výrazu žalovanou a veřejné omluvy určené žalobci. Není upřesněno, zda má požadovaná finanční náhrada představovat celou tvrzenou újmu, nebo pouze újmu, která vznikla v rámci příslušnosti polských soudů. V každém případě se však poslední dva jmenované prostředky nápravy skutečně značně podobají *nerozdělitelným* prostředkům nápravy – tedy těm, které mohou být přiznány pouze soudem příslušným podle centra zájmů žalobce²⁵.

40. Je nicméně zřejmé, že na základě ustálené judikatury Soudního dvora uvedené v předchozím oddílu tohoto stanoviska zde ještě stále existuje příslušnost založená na „mozaikovitém“ přístupu, a to *souběžně* s případnou příslušností založenou na „centru zájmů“.

41. Souběžná existence těchto dvou příslušností má poměrně významné důsledky. Pokud si totiž Soudní dvůr přeje v rámci projednávané věci radikálně přehodnotit svou judikaturu týkající se příslušnosti založené na „centru zájmů“ nebo „mozaikovitě“ příslušnosti, či především jejich trvalí souběžnou existenci, jak bylo uvedeno ve věci *eDate* a nedávno potvrzeno ve věci *Bolagsupplysningen*²⁶, popřípadě se při tom věnovat rozhodnutí ve věci *Bier* v kontextu deliktů spáchaných prostřednictvím internetu²⁷, je zřejmé, že bez ohledu na to, zda by ve věci, jako je projednávaná věc, v konečném důsledku existovalo centrum zájmů (údajně) poškozeného, vždy zde bude existovat příslušnost založená na „mozaikovitém“ přístupu, která umožňuje *kterémukoli* vnitrostátnímu soudu uplatnit svou příslušnost, pokud jde o část rozdělitelných prostředků nápravy (nepochybně finanční náhrady) týkající se té části újmy, která byla způsobena na jeho území.

42. Projednávaná věc tedy opětovně dokládá, proč trvalí souběžná existence obou typů příslušnosti způsobuje problémy, a to přinejmenším na dvou úrovních. Na jedné straně je poněkud zbytečné vést vášnivé diskuse o tom, kde přesně by se mohlo nacházet centrum zájmů poškozeného, za situace, kdy bude v každém případě k dispozici příslušnost založená na „mozaikovitém“ přístupu, a to potenciálně ve 27 členských státech. Na druhé straně bylo až dosud centrum zájmů *de facto* ztotožňováno

22 – Pro ilustraci: málo záleží na tom, zda by internetová publikace případně obsahující nelichotivá vyjádření o osobě odkazovala na i) Michala Bobka nebo na ii) toho šileného Čecha, který je nyní generálním advokátem u Soudního dvora. V obou případech není pochyb o tom, že by autor tohoto stanoviska byl opravdu *individuálně určen*, i když v druhém případě není (přímo) jmenován.

23 – Posledně uvedená skutečnost je potvrzena výše uvedenou vnitrostátní judikaturou (body 8 až 10 tohoto stanoviska), která patrně zakládá právní domněnku, či spíše právní fikci, podle které se určitý druh publikace *vztahuje na* určitou skupinu osob.

24 – Viz výše, bod 16 tohoto stanoviska.

25 – Na rozdíl od soudů, kde je žaloba případně podána na základě „mozaikovitě“ příslušnosti, pokud jde o škodu, která vznikla na jejich území (viz výše, body 35 a 36 tohoto stanoviska). I zde platí, že „plná“ příslušnost ve vztahu ke všem prostředkům nápravy by byla možná i v místě bydliště žalované na základě čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1215/2012.

26 – Pokud jde o kritické zhodnocení judikatury Soudního dvora v tomto kontextu, viz například Hess, B., „The Protection of Privacy in the Case Law of the CJEU“, *Protecting Privacy in Private International and Procedural Law and by Data Protection*, Nomos, Baden-Baden, 2015, s. 106; Reymond, M., „The ECJ eDate Decision: A Case Comment“, *Yearbook of Private International Law*, sv. XIII, SELP, 2011, s. 502–503; Stadler, A., „Anmerkung zu EuGH, Urteil v. 17. 10. 2017 – C-194/16 Bolagsupplysningen OÜ, Ingrid Ilsjan/Svensk Handel AB“, *Juristenzeitung*, sv. 73, 2018, s. 98.

27 – Viz výše, bod 25 tohoto stanoviska. Z poslední doby viz například stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve věci *Verein für Konsumenteninformation* (C-343/19, EU:C:2020:253, body 46 až 48). V právní nauce, s doporučením úplného zrušení té části čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, která se týká místa, kde došlo ke škodné události, ve věcech týkajících se internetu, viz například Lutzi, T., „Internet Cases in EU Private International Law—Developing a Coherent Approach“, *International & Comparative Law Quarterly*, sv. 66, 2017, s. 710–712.

s bydlištěm žalobce za předpokladu, že právě bydliště žalobce bude místem, kde bude pověst žadatele dotčena nejvíce. V této souvislosti není jasné, jaký prostor zbývá pro diskuzi o jakýchkoli *objektivních* prvcích spojujících spor se soudem daného členského státu, neboť pojem centrum zájmů byl vytvořen ve vztahu k *subjektivní* situaci údajného poškozeného²⁸. Z praktického hlediska tedy jediný úkol, který je potřeba splnit, je určit bydliště poškozeného, a z tohoto skutečného *forum actoris* by bylo možno nevycházet pouze tehdy, má-li tento poškozený na tomto místě jen velmi slabé společenské vazby.

43. Nejsem právě obdivovatelem dotčené judikatury v její stávající podobě²⁹. Podle mého názoru bude Soudní dvůr jednoho dne muset tuto judikaturu přehodnotit. Nemyslím si však, že by projednávaná věc byla v tomto ohledu vhodná, a to z poměrně jednoduchého důvodu: problematická otázka, která v projednávané věci vyvstala, se netýká mezinárodní příslušnosti, ale spíše merita nároku, jakož i obsahu a povahy osobnostních práv, která jsou vnitrostátním právem zjevně uznávána. Ale otázka, kdo přesně může rozumně tvrdit, že je poškozeným a jaký je rozsah (osobnostních) práv, která mohla být údajnou pomlouvačnou internetovou publikací poškozena, je především záležitostí merita nároku stanoveného použitelným vnitrostátním právem. Nejedná se (a v dřívějších věcech se nejednalo) o záležitost příslušnosti soudu podle čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 (či předchůdců tohoto ustanovení).

44. Z těchto důvodů navrhuji Soudnímu dvoru, aby k této věci zaujal úzký a minimalistický přístup. Projednávaná věc se v podstatě týká jediné otázky: pokud jde o nerozdělitelné prostředky nápravy, a sice zákaz použití určitého vyjádření v budoucnu a zveřejnění omluvy, je použitelnost kritéria centra zájmů některého účastníka, jenž byl údajně internetovou publikací poškozen, vyloučena skutečností, že tato osoba není v dotčené publikaci jmenovitě určena?

C. Být či nebýt jmenovitě určen: má tato skutečnost vliv na to, zda dojde ke vzniku škody ve smyslu čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012?

45. Žalovaná a Komise v podstatě tvrdily, že osoba poškozená údajným porušením osobnostních práv by měla mít možnost obrátit se na soudy centra svých zájmů pouze tehdy, *pokud byla* v dotčené publikaci *jmenovitě určena*. Oba tito vedlejší účastníci předložili řadu argumentů týkajících se toho, jak by měly být skutkové okolnosti projednávané věci odlišeny od skutkových okolností daných ve věcech eDate a Bolagsupplysningen. Varují před nebezpečným rozšiřováním mezinárodní příslušnosti, k němuž by mohlo dojít, pokud by příslušnost založená na centru zájmů byla dána k dispozici nejen jednotlivcům, kteří jsou určitou publikací jasně označeni, ale i dalším neurčeným příslušníkům národnostních, etnických, náboženských nebo jiných skupin, na které internetová publikace odkazuje pouze nepřímo.

46. Pokud jde o pravidlo, které oba účastníci řízení navrhuji k formulaci Soudnímu dvoru, je navrhovaný přístup v podstatě následující: vzhledem k tomu, že žalobce nebyl v dotčené publikaci jmenovitě uveden, nemohl vydavatel rozumně předvídat, že by mohl být tento žalobce uvedenou publikací dotčen. K určení příslušnosti založené na centru zájmů je tak nezbytné, aby byl (případný budoucí) žalobce v dané publikaci jmenovitě uveden.

28 – Rozsudek ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766), který odkazuje v bodě 33 na toto místo jako na „středisko zájmů poškozené osoby“ (kurzivou zvýraznil autor tohoto stanoviska), nikoli na centrum zájmů (či spíše, jak by tomu správně mělo být, *těžiště*) sporu.

29 – Jak jsem již, domnívám se, ozřejmil ve svém stanovisku ve věci Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554), v němž jsem velký senát Soudního dvora vyzval k přehodnocení rozhodnutí ve věci eDate.

47. S oběma vedlejšími účastníky bych souhlasil, pokud jde o první tezi, byť z jiného hlediska: rozumná míra předvídatelnosti, pokud jde o místo, kde by mohla vydavatelova publikace způsobit škodu, je vskutku nezbytnou složkou. Měla by určovat vnější hranici vymezující jakékoli místo, kde by mohlo ke vzniku škody dojít. Jak však vysvětlím v následujícím oddíle (D), to neznamená, resp. ve stávající judikatuře to v každém případě neznamenalo, že by mezinárodní příslušnost byla omezena na místa, která by vydavatel subjektivně předvídal. Navíc existuje rozdíl mezi objektivní předvídatelností újmy, kterou by určité vyjádření mohlo způsobit, a předvídatelností totožnosti konkrétního žalobce.

48. Pokud však jde o druhou tezi zastávanou žalovanou a Komisí, nesouhlasím s tím, že existuje pravidlo, podle kterého by k tomu, *aby mohla být dána* příslušnost založená na „centru zájmů“ údajného poškozeného, musela být tato osoba v dotčené publikaci jmenovitě určena.

49. Zprv je zajisté pravda, že příslušnost založená na „centru zájmů“ není k dispozici za všech okolností. V určitém případě jednoduše nemusí takové centrum vůbec existovat. To však platí také pro situace, ve kterých byly určité osoby v nějaké publikaci skutečně jmenovány³⁰.

50. Ve zbývající části jistě souhlasím, že musí existovat přirozená souvztažnost: pokud byla určitá osoba v publikaci výslovně jmenována nebo jinak jasně určena, je spravedlivé předpokládat, že vydavatel měl vědět, nebo měl přinejmenším s řádnou péčí předpokládat³¹, že taková osoba patrně bude mít někde centrum zájmů³². Naopak vydavatel obsahu, který na určitou osobu nijak neodkazuje, se v takové pozici ocitne jen zřídka. Brání to však možnosti, že by tento vydavatel mohl přece jen umístit na internet obsah, který bude velmi pravděpodobně, při uplatnění jakéhokoli rozumného výkladu, vnímán tak, že působí škodu na poměrně jasném a předvídatelném místě?

51. Neexistuje zde žádná viditelná dělicí čára, která by v tomto ohledu mohla sloužit jako jasné pravidlo pro určení příslušnosti. Je to však s ohledem na povahu dotčeného deliktu poměrně logické: za běžných okolností žaloba na pomluvu vyžaduje individuální posouzení určitého vyjádření nahlíženého v jeho kontextu a poměřovaného z hlediska negativního dopadu, který toto vyjádření mělo na chráněná práva jednotlivce. V rámci takového posouzení jsou totiž některá vyjádření příliš vzdálená na to, aby způsobila jakoukoli vnímatelnou škodu na dobré pověsti určitého jednotlivce. Jiná mohou být velmi zraňující, a to i pro osoby, které nebyly individuálně určeny. Existuje zde určitá škála, nikoli hermeticky uzavřené kategorie. Následující příklady by mohly tuto tezi lépe ilustrovat.

52. Představme si nejprve internetovou publikaci, která obsahuje pomlouvačné vyjádření týkající se blízkých příbuzných nějaké osoby: jeho či jejího manžela, manželky, dítěte nebo rodiče. Pro účely tohoto příkladu předpokládejme, že se toto vyjádření týká manžela této osoby. Představme si tak pomlouvačný článek zveřejněný o manželovi, kde bude jmenovitě uveden tento manžel, ale nikdo další. Tento manžel se, ať již z jakéhokoli důvodu, rozhodne, že žádnou žalobu nepodá. Lidem okolo něj, včetně jeho manželky, ale bude jasné, že se jej toto vyjádření citelně dotýká. Pokud by se manželka rozhodla podat žalobu na náhradu nemajetkové újmy, která jí byla publikací tohoto článku způsobena, vlastním jménem za podmínky, že vnitrostátní právo takové osobě přiznává aktivní legitimaci, bylo by možné, že by se taková osoba nemohla dovolávat vlastního centra zájmů?

53. Zadruhé, co pomlouvačné poznámky učiněné o skupině osob, které byť nejsou jmenovány, mohou být při troše snahy určeny (přestože vydavatel je patrně nemůže znát všechny)? Vezměme například skupinu osob, které spojují pracovní nebo kulturní vazby (zaměstnanci určité společnosti, členové společnosti nebo klubu), nebo které jsou propojeny geograficky (obyvatelé určitého místa nebo města). Představme si urážlivé vyjádření učiněné v internetové publikaci o této skupině osob.

30 – Viz rozsudek ze dne 17. října 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 43).

31 – Ve skutečnosti zveřejnění obsahu odkazujícího na určitou osobu nikterak nezaručuje, že bude daný vydavatel znát místo centra zájmů této osoby. Značí spíše jen řádnou péči.

32 – Rozsudek ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, bod 50).

54. Zatřetí, ještě dále na této škále jsou příslušníci nějaké širší komunity, spojení svými společnými charakteristickými vlastnostmi, ať již se jedná příslušnost k národnostní či etnické skupině, rasu, pohlaví, sexuální orientaci atd. Co když se členové takové komunity cítí poškození určitými vyjádřeními učiněnými na internetu? Vzhledem k tomu, že nejsou individuálně určeni, brání tato skutečnost tomu, aby byla internetová publikace vnímána tak, že jim způsobuje újmu? Znamená to, že se tyto osoby nemohou z podstaty věci dovolávat centra svých zájmů?

55. Všechny tyto případy mají dvě společné proměnné. Zaprvé, neexistují zde žádné jasně vymezené kategorie ani meze. Místo toho zde jednoduše nacházíme určité fluidní kontinuum možných „stupňů individualizace“, které je potřeba posuzovat ve světle nekonečné faktické variability případů, když je dané vyjádření posuzováno ve svém kontextu, s přihlédnutím k určitému žalobci. Zadruhé otázka, zda by určitá osoba měla v kterémkoli z těchto případů aktivní legitimaci k podání takové žaloby nebo zda by vůbec taková osoba mohla být v postavení „poškozeného“, a ve vztahu k jakým (osobnostním) právům, je otázkou použitelného vnitrostátního práva.

56. Takováto rozmanitost závislá na okolnostech každého jednotlivého případu nemůže být účinně nahrazena pravidlem týkajícím se mezinárodní příslušnosti, které stanoví, že pokud určitá osoba nebyla v internetové publikaci jmenovitě určena, nebo alespoň dostatečně individuálně určena³³, pak by již *per se* nemohla být dána příslušnost obvykle založená na předběžném posouzení toho, zda dané osobě *vznikla nebo může vzniknout* v této zemi *nějaká újma*. V řadě případů by to byl příliš tupý a nevhodný nástroj. Jedno kritérium (osoba byla jmenovitě určena) by bylo používáno jako velmi nespolehlivá náhražka velmi odlišného posouzení (určitá publikace způsobila v rámci dané země škodu).

57. Nedomnívám se tedy, že by bylo vhodné, aby Soudní dvůr přijal takové pravidlo určování příslušnosti, jako je pravidlo navrhané žalovanou a Komisí. Soudní dvůr by se neměl snažit hledat jasnou dělicí linii mezi případy, ve kterých byla určitá strana individuálně určena, a případy, ve kterých k tomu nedošlo, ale místo toho by měl spíše připomenout potřebu objektivní předvídatelnosti soudu a příslušnosti, společně s případnými kritérii, která musí být při takovém posouzení zohledněna, což je otázka, které se budu nyní věnovat.

D. Rozhodující faktor: rozumná a objektivní předvídatelnost způsobené škody

58. Klíčovou otázkou týkající se předvídatelnosti je: *co přesně by mělo být předvídatelné?* Místo, kde došlo nebo může dojít ke vzniku škody (druhé kritérium ve věci Bier obecně), nebo jednoduše místo, kde má skutečný poškozený centrum svých zájmů (jinými slovy, pouze malá podmnožina této obecné otázky újmy)?

59. Žalobce a Komise správně zdůrazňují, že předvídatelnost příslušnosti je obecným požadavkem nařízení č. 1215/2012. Je skutečně uvedena v bodech 15 a 16 odůvodnění, které uvádějí, že jakákoli odchylka od zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného³⁴, tedy jakákoli jiná kritéria pro určení příslušnosti, byla „založena na úzké vazbě mezi soudem a podanou žalobou nebo usnadňující řádný výkon spravedlnosti. Existence této úzké vazby by měla posílit právní jistotu a předejít možnosti, že žalovaný bude žalován v řízení před soudem členského státu, jehož příslušnost nemohl rozumně předpokládat. To je důležité zejména ve sporech týkajících se mimosmluvních závazků, které vyplývají z porušení práva na soukromí a práv na ochranu osobnosti, včetně pomluvy“.

33 – Ač tato hranice zůstává i nadále značně neuchopitelná, kudy by tedy musela tato hranice vést, aby byla daná osoba určitou publikací „individuálně určena“, pokud připustíme možnost, že by daná osoba mohla být dotčena i v případě, že by nebyla jmenována.

34 – Viz též rozsudek ze dne 19. února 2002, Besix (C-256/00, EU:C:2002:99, bod 52).

60. Od této teze až k tezi navrhované v projednávané věci však vede poměrně dlouhá argumentační cesta: i) žalovaná by nebyla bývala schopna předvídat příslušnost polských soudů, neboť dotčená publikace neoznačila jmenovitě žalobce, ii) žalovaná tak nemohla mít žádnou představu o jeho totožnosti, iii) žalovaná tedy nemohla znát jeho bydliště, iv) a z tohoto důvodu nemohla žalovaná rozumně předvídat, kde by se mohlo nacházet centrum zájmů žalobce.

61. Souhlasím s tím, že takovýto řetězec by skutečně mohl být dovozen, pokud by byla otázka *předvídatelnosti soudu* zredukována pouze na otázku totožnosti a *bydliště žalobce*. To však podle všeho není „předvídatelnost“ ve smyslu citovaných bodů odůvodnění. Takovou předvídatelnost měla zajistit úzká vazba mezi podanou žalobou a soudem, tedy *objektivní* spojení mezi podanou žalobou a soudem v zájmu řádného výkonu spravedlnosti.

62. Musím souhlasit s tím, že pokud jde o umístění centra zájmů, objektivní předvídatelnost toho, co by mohlo být nejlépe nazýváno „těžištěm“ sporu, se patrně omezuje na určení místa bydliště poškozeného³⁵. Nedomnívám se však, že by měl Soudní dvůr pokračovat v této argumentaci dále tím, že by vytvářel další pravidla, která se ještě více odchylují od toho, co by skutečně mělo být předmětem posouzení. Zjednodušeně řečeno, rozumná předvídatelnost těžiště sporu by neměla být *de facto* nahrazena povědomím vydavatele o místě bydliště poškozeného. Opět zdůrazňuji, ačkoli se plně ztotožňuji s potřebou předvídatelnosti pravidel pro určení příslušnosti, nedomnívám se, že takové zredukování podporuje ten druh předvídatelnosti, jaký byl zamýšlen nařízením č. 1215/2012.

63. Zprvce posouzení případných osobnostních práv zahrnuje přinejmenším dvě úvahy: nejen skutkovou a sociální situaci poškozeného a újmu, která byla té straně způsobena (tedy stranu poškozeného), ale též a především povahu, obsah a dosah konkrétního vyjádření zasazeného do jeho správného kontextu (stranu vyjádření a jeho dosah a dopad). A právě v průsečíku těchto úvah je potřeba posuzovat předvídatelnost příslušnosti, nikoli jednoduše ve vztahu k předvídatelnosti bydliště poškozeného, či dokonce povědomí o tom, kde se toto bydliště nachází.

64. V tomto aspektu nemohu než opětovně³⁶ vyjádřit souhlas se stanoviskem, které zaujal generální advokát P. Cruz Villalón, jenž právě zdůraznil význam předvídatelnosti a právní jistoty v takovémto kontextu³⁷. Tento druh předvídatelnosti měl být nicméně zajištěn určením (objektivního) těžiště *sporu*, nikoli pouze (subjektivního) centra zájmů *poškozeného*. Uvedený generální advokát tak navrhoval, aby se toto kritérium „těžiště“ skládalo ze dvou *kumulativních* aspektů, jednoho zaměřeného na žalobce a druhého na povahu dotčených informací³⁸. Soudy členského státu by tak byly nadány příslušností pouze v případě, pokud by daný členský stát byl místem centra zájmů žalobce a pokud by „sporná informace [byla] vyjádřena způsobem, který dovolí rozumně předvídat, že je uvedená informace [v tomto členském státě] objektivně významná“³⁹.

65. Je jisté pravda, že až doposud se Soudní dvůr podle všeho zaměřoval výlučně na první z uvedených dvou faktorů (situaci žalobce), přičemž druhý z nich přecházel mlčením (povahu a obsah informací, které údajně způsobily újmu). Toto mlčení však nemusí být nutně vykládáno jako výslovné odmítnutí relevance druhého kritéria. Je potřeba mít stále na paměti, že v rozhodnutí ve věci eDate, i v rozhodnutí ve věci Bolagsupplysningen byli žalobci v dotčených publikacích jmenovitě uvedeni. Možná tedy bylo jednoduše předpokládáno, že tyto informace proto byly v místě bydliště žalobců objektivně relevantní a nebylo potřeba se obsahu a povaze dotčených informací věnovat podrobněji.

35 – Uvedeno výše v bodech 36 a 42 tohoto stanoviska.

36 – Viz mé stanovisko ve věci Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:554, body 99 až 103).

37 – Stanovisko ve spojených věcech eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:192, bod 58).

38 – Tamtéž, body 59 až 66.

39 – Tamtéž, bod 60.

66. Z tohoto pohledu je výchozím bodem povaha, obsah a dosah daných informací, posuzováno ve vazbě na určitou osobu, tedy žalobce podávajícího žalobu. Bylo by možno na určité vyjádření, zasazené do správného kontextu, nahlížet jako na vyjádření způsobující škodu tomuto žalobci na určitém místě? Předvídatelností, na kterou se tímto míří, je rozumná předvídatelnost daného soudu vzhledem k určitému vyjádření. Nelze ji zredukovat na předchozí povědomí o totožnosti určitého žalobce a jeho bydlišti.

67. Zadruté, máme-li připustit, že vymezení obsahu osobnostních práv a případného dopadu na tato práva přísluší především vnitrostátnímu právu a že pro určení újmy údajně způsobené určitým vyjádřením není rozhodná pouze znalost totožnosti žalobce, ale především obsah a povaha daného vyjádření, nelze vyloučit, že „geograficky určeným“ vyjádřením bude protiprávní jednání spácháno (především) v „geograficky určeném“ místě, na které toto vyjádření odkazuje. Pokud někdo umístí na internet vyjádření, že všichni obyvatelé města X jsou zloději aut nebo že ženy v Y vynikají pouze v jediném povolání, a tím je prostitute, bylo by překvapivé, pokud se lidé z města X nebo ženy z Y proti těmto tvrzením ohradí⁴⁰?

68. Zatřetí, s tímto aspektem je spojena otázka případného subjektivního úmyslu vydavatele ve vztahu ke skutečnému zveřejnění, které vedlo ke spáchání protiprávního jednání. Není však nutným požadavkem, aby internetová stránka, na které k protiprávnímu jednání došlo, byla konkrétně zaměřena na veřejnost v dotčeném členském státě. Zatímco takový subjektivní úmysl je vyžadován například podle čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1215/2012⁴¹, tak pokud by byl uplatňován mimo oblast spotřebitelských smluv, vedl by ke vzniku důkazní nouze. Jak správně uvádí polská vláda, bylo by to rovněž neslučitelné s odlišným zněním obou ustanovení, čl. 7 bodu 2 a čl. 17 odst. 1. Nicméně v každém případě by to nedávalo téměř žádný smysl s ohledem na povahu deliktu dotčeného v této věci. Soudní dvůr již totiž dospěl k podobnému závěru, když odmítl použít podobné kritérium jako protiváhu „mozaikovitě“ příslušnosti ve věcech týkajících se porušení práv duševního vlastnictví⁴².

69. Varoval bych rovněž před zaváděním „kritéria úmyslu“ do oblasti protiprávních jednání spáchaných na internetu⁴³. Subjektivní úmysl vydavatele v době zveřejnění, byl-li by skutečně zjištěitelný, by mohl být použit pouze jako indicie. Není však rozhodující. Záleží naopak na tom, zda ze škály objektivních „důkazů“ vyplývalo, že bylo možno rozumně předvídat, že informace zveřejněné na internetu budou na určitém území ze zpravodajského hlediska dostatečně zajímavé nebo důležité, a budou tedy čtenáře na tomto území motivovat k zobrazení těchto informací. Taková kritéria by mohla zahrnovat takové aspekty, jako je předmět publikace, doména nejvyšší úrovně dané internetové stránky, její jazyk, oddíl, v níž byl uvedený obsah zveřejněn, klíčová slova poskytnutá internetovému vyhledávací nebo také registr přístupu na danou internetovou stránku⁴⁴.

40 – Na druhou stranu, pokud jde o „zeměpisně určená“ vyjádření, bylo by možno podotknout, že takovými vyjádřeními může být pověst obyvatel města X nebo žen z Y ve skutečnosti pouze dotčena *jinde než* ve městě X nebo ve vztahu k *jiným osobám, než jsou* ženy z Y, neboť obyvatelé X nebo ženy z Y patrně vědí, že tato vyjádření nejsou pravdivá, samozřejmě s výjimkou zlodějů z města X a žen z Y, které tyto specifické formy služeb poskytují. Tato pozoruhodná argumentační linie by však mohla vést k závěru silně připomínajícímu filozofii externalismu Jára Cimrmana, že jediné místo, kde by se mohla zeměpisně určená vyjádření někoho dotknout, se nachází mimo oblast, na kterou se tato vyjádření vztahují. Případně by bylo možné též naznačovat, že v rámci těchto oblastí jsou jedinými osobami, jejichž pověst by mohla být takovými vyjádřeními skutečně dotčena, osoby nepatřící k těmto (profesním) skupinám, jež jsou příslušnými vyjádřeními individualizovány, takže nepodání žaloby proti takovému vyjádření by bylo nepřímým aktem vlastního obvinění.

41 – Stejně kritérium lze nalézt v čl. 6 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6). Viz rozsudek ze dne 7. prosince 2010, Pammer a Hotel Alpenhof (C-585/08 a C-144/09, EU:C:2010:740), pokud jde o výklad podaný Soudním dvorem ve věcech týkajících se internetu.

42 – Viz rozsudky ze dne 3. října 2013, Pinckney (C-170/12, EU:C:2013:635, bod 42), a ze dne 22. ledna 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28, body 32 a 33).

43 – Viz již stanovisko generálního advokáta P. Cruz Villalóna ve spojených věcech eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:192, bod 62).

44 – Tamtéž, body 63 až 65.

70. Avšak vzhledem k tomu, že se tyto úvahy uplatní na dopady ve smyslu odůvodnění rozhodnutí ve věci Bier, tedy otázky toho, kde došlo ke vzniku škody, je vskutku logické, že se soustředí na objektivní, následný dopad dané publikace z hlediska veřejnosti, spíše než by se přednostně zabývaly původními a dosti subjektivními úmysly vydavatele. A z této perspektivy je v souladu s bodem 16 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 třeba posuzovat *jasnou objektivní vazbu* mezi *podanou žalobou* a *soudem*, která následně odůvodní určení příslušnosti, jako protiváhu v podstatě neomezenému geografickému dosahu obsahu zpřístupněného na internetu⁴⁵.

71. Začtvrté, při vědomí tohoto chápání předvídatelnosti by bylo možno nabídnout předkládajícímu soudu určité vodítko, které by mu bylo nápomocno, pokud jde o kritéria jmenovaná v jeho druhé předběžné otázce. První dvě kritéria zmíněná předkládajícím soudem jsou totiž pro účely tohoto posouzení do jisté míry relevantní: zamýšlená veřejnost a jazyk publikace. Nicméně na rozdíl od toho, co tvrdí žalovaná, a v souladu s již výše v tomto oddíle nastíněnou argumentací je veřejnost faktorem *objektivním*. Jinými slovy, veřejnost, která může mít o takové informace zájem a může k nim mít přístup, ale nikoli veřejnost *subjektivně* definovaná nějakými podnikatelskými plány, druhem a počtem oddílů na internetové stránce nebo subjektivním vnímáním vydavatele.

72. Naproti tomu je obtížné pochopit, jak by se zbylá dvě kritéria zmíněná předkládajícím soudem vztahovala k rozhodnutí o mezinárodní příslušnosti, spíše než faktory týkajícími se merita takového nároku. To platí především pro návrh na to, aby byly zohledněny „čas, po který měli příjemci spornou internetovou informaci k dispozici“, nebo „individuální okolnosti na straně žalobce“. Oba tyto aspekty jsou jistě důležité pro posouzení škody, kterou daná publikace způsobila na pověsti údajného poškozeného. Jejich úloha, pokud vůbec nějaká ve vztahu k soudní příslušnosti, je však podstatně omezenější, protože čl. 7 bod 2 nařízení č. 1215/2012 požaduje pouze to, aby škoda, jejíž náhrady se žalobce domáhá, vznikla v místě soudu.

73. Zapáté a nakonec, posouzení všech těchto záležitostí skutečně přísluší v konečném důsledku předkládajícímu soudu. Nicméně na úrovni mezinárodní příslušnosti musí být otázka předvídatelnosti řádně kvalifikována jako otázka, která míří na to, zda určité vyjádření mohlo vzhledem ke své povaze, kontextu a dosahu způsobit škodu danému žalobci v rámci daného území. Jasně se tedy vztahuje k předvídatelnosti daného soudu. Toto posouzení by nemělo být omezeno na otázku, zda určitý vydavatel v době umístění daných informací na internet znal nebo mohl znát bydliště potenciálního poškozeného.

74. Posuzováno v tomto světle a na základě skutečností předložených Soudnímu dvoru je skutečně obtížné tvrdit, že by pro vydavatele v Německu, který na internet umísťuje frázi „polský vyhazovací tábor Treblinka“, bylo naprosto nepředvídatelné, že by se proti takovému vyjádření mohla ohradit nějaká osoba v Polsku. Snad tedy nebylo nepředstavitelné, že by se „místo, kde došlo ke vzniku škody“ v důsledku tohoto vyjádření, mohlo nacházet na tomto území, zejména s ohledem na skutečnost, že toto vyjádření bylo zveřejněno v jazyce, kterému rozumí řada lidí za hranicemi území daného členského státu. V souladu s logikou této argumentace platí, že ačkoli zvážení všech těchto otázek přísluší v konečném důsledku vnitrostátnímu soudu, jen těžko si lze představit, jak by mohla být příslušnost na základě čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 principiálně vyloučena.

45 – Obecně k judikatuře Soudního dvora a s výzvou k zavedení podobného přístupu ve věcech týkajících se internetu, viz například Auda, A. G. R., „A proposed solution to the problem of libel tourism“, *Journal of Private International Law*, sv. 12, 2016, s. 115–116; Reymond, M., „Jurisdiction in case of personality torts committed over the Internet: a proposal for a targeting test“, *Yearbook of Private International Law*, sv. 14, 2012/13, s. 217–21; nebo Lutzi, T., *Private International Law Online*, Oxford University Press, Oxford, 2020, body 5.85, 5.87–88.

E. (Mezinárodní) příslušnost a použitelné (vnitrostátní) právo

75. S přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem patrně nebylo zcela nepředvídatelné, že pokud by mělo dojít ke vzniku újmy na základě publikace takového vyjádření na internetu, jako je vyjádření ve věci v původním řízení, mohla by být tato újma teritoriálně určena v něm obsaženým geografickým nebo národnostním odkazem. V kontextu projednávané věci je poměrně překvapující, že s ohledem na dotčené vyjádření, jeho povahu, dobu trvání a kontext, ve kterém bylo zpřístupněno na internetu, mohla být tímto vyjádřením rozumně porušena, resp. individuálně dotčena individuální osobnostní práva jakékoli osoby.

76. Tyto otázky jsou však skutečně otázkami použitelného vnitrostátního práva a předkládající soud se jimi dosud nezabýval. Týkájí se otázky, zda by žalobce mohl v projednávané věci s úspěchem tvrdit, že mu byla použitím výrazu „polský vyhlazovací tábor“ skutečně způsobena újma. To není ani tak otázka mezinárodní příslušnosti, jako spíše otázka merita věci či případného dopadu na meritum věci, je-li posuzována samostatně nebo jako úvodní procesní otázka společně s aktivní legitimací.

77. Připouštíme, že není vždy snadné od sebe jasné oddělit záležitosti týkající se příslušnosti a záležitosti týkající se merita žaloby. Ve specifickém kontextu internetových publikací a porušení osobnostních práv bude navíc mezinárodní příslušnost s největší pravděpodobností rovněž určovat i použitelné právo. Na rozdíl od jiných oblastí práva odpovědnosti za delikty/protiprávní jednání neexistuje harmonizovaná kolizní norma pro spory týkající se porušení osobnostních práv⁴⁶. Každý soud nadaný příslušností tedy použije své vlastní vnitrostátní kolizní normy, které jej mohou dovést až k použití jeho vlastního hmotného práva, zejména z toho důvodu, že se má v této fázi za to, že ke vzniku újmy nebo relevantní části této újmy došlo na jeho území.

78. To však neznamená, že na úrovni použitelného práva, pokud jde o případný zásah do osobnostních práv internetovou publikací na vnitřním trhu, je „všechno možné“. Místo závěru bych rád zmínil dva body, které by mohly být v tomto ohledu pro předkládající soud případně relevantní.

79. Zprvce může být užitečné připomenout, že článek 3 směrnice 2000/31/ES⁴⁷, „s výhradou výjimek povolených v souladu s podmínkami stanovenými v tomto čl. 3 odst. 4, brání tomu, aby poskytovatel služby elektronického obchodu byl podřízen přísnějším požadavkům, než jsou ty, které stanoví hmotné právo platné v členském státě, v němž je uvedený poskytovatel usazen“⁴⁸.

80. V rozsudku ve věci Papasavvas Soudní dvůr objasnil, že článek 3 této směrnice se použije i na média, přestože své příjmy získávají čistě prostřednictvím reklamy, stejně jako na *vnitrostátní pravidla občanskoprávní odpovědnosti za pomluvu* související s jejich činností⁴⁹.

81. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalovaná, skutečnost, že směrnice 2000/31 je zřejmě použitelná ve věcech, jako je projednávaná věc, nepředstavuje argument proti příslušnosti polských soudů. Jasné však omezuje každý unijní soud nadaný příslušností podle čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 ve vztahu k poskytovateli usazenému v jiném členském státě, pokud jde o meritorní řešení takové věci. Kterýkoli

46 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40) neobsahuje harmonizovanou kolizní normu. Narušení soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy, jsou výslovně vyloučena z oblasti působnosti tohoto nařízení článkem 1 odst. 2 písm. g).

47 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

48 – Rozsudek ze dne 25. října 2011, eDate Advertising a další (C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, bod 67).

49 – Rozsudek ze dne 11. září 2014, Papasavvas (C-291/13, EU:C:2014:2209, body 27 až 29 a 32).

takový soud, včetně soudů polských, tudíž musí ověřit, že použití jeho vnitrostátního práva upravujícího pomluvu nepodrobuje žalovanou přísnějším požadavkům, než jsou požadavky platné v místě, kde je žalovaná usazena⁵⁰ (v projednávané věci Německo), neuplatní-li se žádná výjimka podle článku 3 směrnice 2000/31⁵¹.

82. Zadruhé, jakékoli rozhodnutí vydané soudem příslušným na základě čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, tedy již pojmově v situaci, kdy žalovaná nemá na tomto území sídlo, by muselo být uznáno v jiném členském státě, typicky v členském státě, kde má žalovaná sídlo, aby bylo toto rozhodnutí proti žalované vykonatelné. V takovém případě by žalovaná mohla tvrdit, že takové uznání by bylo zjevně v rozporu s *veřejným pořádkem* tohoto členského státu na základě čl. 45 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1215/2012.

83. Za takové situace by rozhodně bylo podle mého názoru pro soud dožádaného členského státu myslitelné, aby uznání takového rozhodnutí odmítl, a to z velmi prostého důvodu. Použitelná vnitrostátní právní úprava (judikatura), na jejímž základě bylo toto rozhodnutí vydáno, se značně liší od toho, co by mohlo být považováno za součást evropského chápání osobnostních práv.

84. Právní úprava těchto otázek je v členských státech jistě rozmanitá. Určujícím prvkem osobnostních práv je však to, že se jedná o práva vpravdě *osobní*: musí být předmětem individuálního kontextuálního posouzení s přihlédnutím k určité osobě a její důstojnosti, což znamená posouzení individuálního dotčení a újmy v každé jednotlivé věci zvlášť. Vnitrostátní právní úprava (judikatura) použitelná ve věci v původním řízení⁵² podle všeho nahrazuje tuto dohodu něčím, co je patrně nacionalistickou a generalizovanou právní domněnkou, či spíše fikcí: osobnost *Poláka* tvoří jeho národní identita, národní důstojnost nebo právo na respektování pravdy o historii polského národa, přičemž *polský* přeživší nacistických vyhlazovacích táborů je dotčen vyjádřeními, jako je to, které je předmětem sporu v původním řízení⁵³. Kolektivní zločiny spáchané v minulosti jedním národem jsou prohlášeny za současnou a budoucí kolektivní újmu na jiném nároku, přičemž příslušnost k národu je zjevně považována za důležitější než osoba jednotlivce.

85. Kromě toho mohou přirozeně existovat i další výhrady vyplývající z veřejného pořádku dožádaného členského státu, jako je náležitá rovnováha mezi svobodou projevu a ochranou osobnostních práv nebo přiměřenost poskytovaných prostředků nápravy⁵⁴.

86. Ovšem základní teze tohoto oddílu, jakož i celého tohoto stanoviska spočívá v tom, že jakékoli výhrady k obsahu takového rozhodnutí se týkají merita takové věci, nikoli otázky mezinárodní příslušnosti. Chápu, proč by mohlo být v kontextu projednávané věci lákavé vytvořit pravidlo, podle kterého se mohou příslušnosti založené na „centru zájmů“ dovolávat vždy pouze osoby, které jsou v internetové publikaci jmenovány. Jak jsem se však pokusil vysvětlit v předchozích oddílech tohoto stanoviska, takový zdánlivě „jednoduchý“ přístup by vedl pouze ke vzniku budoucích problémů v oblasti práva, jež je již nyní pod určitým tlakem.

50 – Viz dále například De Miguel Asensio, P., *Conflict of Laws and the Internet*, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, 2020, body 3.141–44; a Lutzi, T., *Private International Law Online*, Oxford University Press, Oxford, 2020, body 4.17–18.

51 – Přičemž musí být splněny *hmotněprávní* i *procesní* podmínky takové výjimky na základě čl. 3 odst. 4 směrnice 2000/31.

52 – Viz výše, body 8 až 10 tohoto stanoviska.

53 – Pokud jde o širší kontext a politický program, jehož je nová vnitrostátní judikatura součástí, viz například Hackmann, J., „Defending the ‚Good Name‘ of the Polish Nation: Politics of History as a Battlefield in Poland, 2015–18“, *Journal of Genocide Research*, sv. 20, 2018, s. 587. Pokud jde o nástin vnitrostátní legislativní historie, viz Gliszczyńska, A. a Jabłoński, M., „Is One Offended Pole Enough to Take Critics of Official Historical Narratives to Court?“, *Verfassungsblog*, 2019/10/12, <https://verfassungsblog.de/is-one-offended-pole-enough-to-take-critics-of-official-historical-narratives-to-court/>, DOI: 10.17176/20191012-232358-0; a Gliszczyńska, A. a Kozłowski, W., „Calling Murders by Their Names as Criminal Offence – a Risk of Statutory Negationism in Poland“, *Verfassungsblog*, 2018/2/01, <https://verfassungsblog.de/calling-murders-by-their-names-as-criminal-offence-a-risk-of-statutory-negationism-in-poland/>, DOI: 10.17176/20180201-165352.

54 – Viz zejména rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 19. července 2018, sp. zn. IX ZB 10/18 (DE:BGH:2018:190718BIXZB10.18.0), který se podivuhodně podobá projednávané věci.

87. Nicméně jak jsem se rovněž pokusil dokreslit tímto závěrečným oddílem, ve skutečnosti v praxi žádná potřeba vytvářet jakákoli taková *ad hoc* pravidla neexistuje. Otázky týkající se problematické podstaty takového vnitrostátního rozhodnutí lze platně a přesně posoudit: na úrovni merita takové žaloby buď vnitrostátním soudem rozhodujícím o původní žalobě, pokud by tento soud dospěl k závěru, že se směrnice 2000/31 na spor, který mu byl předložen, použije, nebo případně soudem jiného členského státu, ve kterém by bylo žádáno o uznání takového rozhodnutí, a to uplatněním námitky veřejného pořádku zakotvené v čl. 45 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1215/2012.

V. Závěry

88. Navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Sądem Apelacyjnym w Warszawie (odvolací soud ve Varšavě, Polsko) odpověděl následovně:

- Článek 7 bod 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že určení příslušnosti založené na centru zájmů nevyžaduje, aby byla určitá osoba v údajně škodlivém internetovém obsahu jmenována.
- Aby však byla dána příslušnost na základě čl. 7 bodu 2 tohoto nařízení, musí vnitrostátní soud ověřit existenci úzké vazby mezi tímto soudem a podanou žalobou a zajistit tak řádný výkon spravedlnosti. V konkrétním kontextu internetových publikací musí vnitrostátní soud zajistit, aby s ohledem na povahu, obsah a dosah konkrétních informací zveřejněných na internetu, posuzovaných a vykládaných v náležitém kontextu, existovala rozumná míra předvídatelnosti potenciálního soudu z hlediska místa, kde mohou tyto materiály způsobit škodu.